

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Інститут журналістики
Кафедра видавничої справи та редагування

ІНСТИТУТ
ЖУРНАЛІСТИКИ
КНУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

АСОЦІАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ РЕДАКТОРІВ

МОВНА КУЛЬТУРА В ПІДРУЧНИКАХ

Ярослава Прихода,
канд. філол. наук, доцентка,
президентка Асоціації українських редакторів

► «МОВА ПІДРУЧНИКА МАЄ БУТИ
ЗРАЗКОМ МОВИ ДЛЯ УЧНІВ»

Те, що тішить

- ▶ новий, цікавий, розвитковий,
- ▶ технологічно спрямований, корисний і застосовний контент
- ▶ конкретні життєво важливі поради
- ▶ гумор!
- ▶ збагачений контент (QR-коди, посилання на е-джерела)
- ▶ помітна чітка тенденція до підвищення якості -

розвинути її - наша спільна місія

Матеріали аналізу

- ▶ Підручники для 3 класу
- ▶ «Я досліджую світ»
«Математика»
- ▶ «Українська мова і читання»
- ▶ «Мистецтво»

Критерії

15	Українознавче наповнення змісту підручника	0—3
16	Доступність і зрозумілість текстів підручника, відповідність їх нормам літературної мови	0—3
24	Наявність фактичних помилок	від 0 до -4
6	Науковість змісту, використання загальноприйнятої наукової термінології	0—4

► Наповненість 1 бала має бути щільною

Загальні зауваги експертам

- ▶ Місійність праці
- ▶ Відповідальність
- ▶ Доброчесність
- ▶ І будуть ображені

Для кого підручник? Образ учня

Про що тексти

- ▶ Щороку ІНШІ У Ч Н І
як читають, сприймають, запам'ятовують
інформацію,
чим вони цікавляться, що їх хвилює, як вони розмовляють
- ▶ ЧИТАННЯ/ задоволення від читання
- ▶ ЧИТАБЕЛЬНІСТЬ/Читкість
- ▶ Людяність
- ▶ Змістовність
- ▶ КУЛЬТУРА МОВИ

ЧИТАННЯ

- ▶ Як сприяти читанню
- ▶ Найкоротші слова (слова до 10 літер, читаємо за один знімок)
- ▶ Читання за впізнаванням (всі слова в реченні зрозумілі)
- ▶ Усування надлишків
- ▶ Відсікання або орієнтування (мозок відсікає, він визначає слова, які містять інформацію, відсікає те, що не дає інформації)

ЧИТАБЕЛЬНІСТЬ /ЧИТКІСТЬ ТЕКСТУ

- ▶ Перша частина запам'ятовується краще ніж друга
- ▶ (якщо в реченні 18 слів - 8/9 у першій частині, і 4/9 - у другій
- ▶ ПІДМЕТ-ПРИСУДОК -ДОДАТОК!!!
- ▶ ТЕМА-РЕМА
- ▶ Короткі речення

Читабельність і довжина речення

(за Франсуа Ришадю)

- ▶ У реченні 12 слів - сприймаємо 100 % (перша і друга частина - 100)
- ▶ У реченні 13 слів - 90 (95 - перша, 85 - друга)
- ▶ У реченні 17 слів - 70 (90 - перша, 50 - друга)
- ▶ У реченні 24 слова - 50 (70 перша, 30 - друга)
- ▶ У реченні 40 слів - 30 (50 перша, 10 - друга)

ЧИТАБЕЛЬНІСТЬ/ЧИТКІСТЬ ТЕКСТУ

► Оптимальна довжина речень для дітей:

6-7 років - 6-7 слів

8-14 років - 10-15 слів (може і 20-25).

ЗАЦІКАВЛЕННЯ ТЕКСТОМ

Формула Рудольфа Флеша

- ▶ Відсоток особистих слів (займенники, особисті слова) + відсоток особистих речень (ім'я, прізвище, питальні, окличні речення, до яких залучається читач. Флеш побудував шкалу від 0 до 100
(наукова література - близько до
нуля, популярні романи - близько до 100

ПРОБЛЕМА !? До розв'язання

Мова підручників

► У наших критеріях -
науковий підстиль ..., але !!! він у нас ще
заканцеляризований, з помітним радянським
серпанком ...

У європейських - мова близька до розмовної,
але грамотної

Індекс зацікавлення (Тест на людську цікавість). Формула 1

$$\text{Індекс зацікавлення} = \\ 3,64 W + 0,31 S,$$

де W - відсоток особистих слів, а S
відсоток особистих речень (із
прямою мовою)

Формула 2

► Кількість особистих слів $\times 100$

_____ $\times 3,655 = X$

Загальна кількість слів

► Кількість особистих речень $\times 100$

_____ $\times 0,314 = Y$

Загальна кількість речень

РІВЕНЬ ЗАЦІКАВЛЕНOSTІ = $X+Y$

Якщо ..., то

- ▶ 60-100 - захопливий
- ▶ 40-60 - дуже цікавий
- ▶ 20-40 - цікавий
- ▶ 10-20 - не дуже цікавий
- ▶ 0-10 - одноманітний
- ▶ -

Тест на доступність

- Уривок тексту на 100 слів - виміряти середню довжину речень за кількістю слів S та середню кількість складів на ці 100 слів W

Доступність тексту = $206,84 - 0,85W - 1,02S$

100 - дуже легкий, 0 - дуже важкий

Змістовність

- ▶ Інформація в кожному реченні
- ▶ Кожне слово працює на інформацію
- ▶ Багатослівність, повтори, зайві слова - ускладнюють сприйняття тексту

Людина з багатою уявою, яка залюблена у власну справу, спроможна створювати дивовижні за своєю новизною речі. Прагнення досконалості та розвитку надає їй сили в пошуку нового.

Створена Альбрехтом Дюрером «перспективна рамка» стала справжнім

новаторством у малюванні з натури. Прямокутний отвір у картоні, який використовували для пошуку кращого варіанта зображення, він доповнив сіткою, яка розбивала зображення на квадрати. Зробивши такі ж квадрати на своєму аркуші, можна було значно легше намалювати його з натури.

Корисні й некорисні слова

- ▶ **Корисні:** службові слова; частки, займенники, сполучники, прийменники
- ▶ **Некорисні:** повтори, очевидно, по суті, виявляється, є, являється, полягає;
- ▶ плеоназми, прислівники, прикметники, які не додають нічого нового...

ТОЧНІ СЛОВА

- ▶ У текстах для молодших класів - перевага іменникам та дієсловам (менше прислівників і прикметників)
- ▶ обмежувати кількість нових слів (термінів) на сторінці

Кількість слів на сторінку

► Рівень

► Рівень

К-сть слів на сторінку

К-сть нових слів

► 1-й рік

45-60

3

► 2-й рік

75-100

4

► 3-й рік

115-145

5

► 4-й рік

165-195

7-8

► 5-й рік

220-250

7-8

► 6-й рік

275-325

7-8

► Пам'ять дитини в 6-му класі не здатна засвоїти більше 2500 слів

Людяність

- ▶ Слова, що стосуються почуттів
- ▶ Слова , що стосуються сім'ї, особистості
- ▶ Особові займенники
- ▶ Слова, речення, фрази, спрямовані до читача
- ▶ Спонукальні конструкції

Я ВЧУСЯ ДРУЖИТИ

Дружба — це стосунки між людьми на основі довіри, відданості, спільності інтересів.

1

Якої з думок дотримуєшся ти?

Дружба з'являється
одразу, як побачиш людину.
А наступного дня
ти вже можеш з нею
не дружити.

Дружба з'являється
поступово, як починаєш
разом гратися, розмовляти.
Дружба може тривати
роками.

ТЕКСТИ

- ▶ власне авторський текст
- ▶ фрагменти чужих текстів - найчастіше (З газети, З журналу, З енциклопедії, За О. Лильо)

- ▶ перекладні

уникати штамів, канцеляризмів.

Облагороджувати вторинні тексти, олюднювати їх.

ПЕРЕДМОВИ

Добрий день, юні математики України!
Будьмо знайомі:

Ми — козачки з Країни Козаків. Нам уже по 8 років, тому хочемо по-справжньому взятися за математичну справу. Коли ми дізналися, як серйозно вивчають математику українські діти, то придумали такий план: подорожувати містами України, знайти нових приятелів, стати такими ж розумними та кмітливими, як українські школярі.

З Інтернету ми довідалися, що саме з математики вивчають у 3 класі, і це нас дуже зацікавило. Разом із вами ми хотіли б навчитися: рахувати аж до тисячі, виконувати дії в стовпчик, знаходити частину від числа, розв'язувати рівняння, будувати циркулем коло і визначати час за годинником із точністю до хвилин, бо все це знадобиться нам у житті.

Ми дуже любимо математику, бо знаємо, що вона впорядковує мислення.

Друзі-третьокласники, чи можна до вас на урок математики?

Козачки: *Відчайдух, Писар та Дзига*

ТЕКСТИ

Давай познайомимося!

Любий друже! Я — твій перший підручник із математики. На моїх сторінках ти ознайомишся з цікавим і захопливим світом — наукою математикою. На уроках математики ти здобуватимеш знання, які допоможуть тобі досягти успіху.

Сподіваюся, що подорож моїми сторінками буде для тебе цікавою й корисною. Прошу: дбайливо стався до мене, нічого не пиши й не малюй на сторінках, адже після тебе мною користуватимуться інші учні.

Твій підручник

ТЕКСТИ

Спільна праця дорослих і дітей завжди була невід'ємною складовою побуту українського народу. Це давало змогу опановувати нові навички та вміння, зміцнювало родинні стосунки, сприяло фізичному і духовному зростанню.

Щасливі усмішки близьких і слова подяки є найкращою винагородою!

Юрій Журка.
«Господарочка»

В українців був звичай — вирішувати важливі справи та виконувати роботи спільно, громадою. Після завершення роботи пригощалися і, звичайно, співали, танцювали, жартували, грали на різних інструментах. Про бажання працювати разом свідчить чимало приказок, прислів'їв та народних пісень.

Ілля Рєпін. «Вечорниці»

ТЕКСТИ

- ▶ Співати потрібно стоячи або сидячи. Коли співаєш, то не напружуйся, співай з почуттям, емоційно...

Пригадайте **правила співу**.

Співаючи, потрібно стояти або сидіти прямо.

Розучувати пісню краще сидячи. За правильної постави створюються умови для вільного дихання. Співати потрібно без напруження, передаючи власні почуття.

ТЕКСТИ

2. Мої мрії

Наші мрії окрилюють нас і змушують рухатися вперед. Найкрасивіші речі у світі, які викликають захоплення і дарують натхнення, були створені мрійниками. Роздивися твори художника Віктора Нізовцева.

?

- ▶ Найкрасивіші речі у світі створили мрійники.
- ▶ Чи подобаються тобі ці картини. Чим тобі подобаються..
- ▶

Які емоції викликають у тебе ці картини? Чи впливає на позитивне сприйняття творів згадженість «роботи» героїв? Вигадай назви до картин.

ТЕКСТИ унікальність українських ремесел

У Прикарпатті роблять дивовижні іграшки із сиру у вигляді кіз, овець, оленів, коників.

Артик пропонує тобі сьогодні зіпнути коника — доброго працювितого друга. Роздивися форму тіла, ніг, голови зразків цієї народної іграшки.

Варто показати дітям, є цікаве відео

ТЕКСТИ

Виявляється, чимало звичних нам речей, таких як фруктове морозиво, хутряні навушники і снігоходи, було винайдено дітьми. Ось і пластилін, з яким ти сьогодні будеш працювати, винайшла школярка — онука відомого виробника засобу для очищення шпалер від вугільного пилу Клео

Маквікера. Вона запропонувала використовувати цей засіб для гри. З його складу прибрали очисний компонент, додали мигдалеву олію і барвники.

У казках, мультфільмах чи фільмах ми бачимо, як легко вирішуються проблеми, коли до роботи братися дружно. Знайомі тобі бешкетливі та смішні

ТЕКСТИ переклади пісень, віршів

Камертон

Норвезька народна пісня

1. Дав вірний тон наш камертон,
Підготувалися всі,
Заспіваємо канон.
Дав вірний тон наш камертон,
Починаєм з ноти «до» свій канон.

Приспів:

ТЕКСТИ

Можливо, саме тобі
буде до снаги створити
нову потужну українську
соціальну мережу?

Як можна її
назвати? Назва має бути короткою, викликати
асоціації з чимось простим і знайомим. Вона має
узгоджуватись із символом.

Які ще функції, крім обміну повідомленнями, варто
додати? Чим більше можливостей пропонує мережа, тим
більше прихильників у неї буде.

Назва має бути короткою,
асоціюватись з чимось простим і
знайомим.

Що більше можливостей пропонує
мережа. То більше прихильників
вона матиме.

ТЕКСТИ

Організми живуть там, де є для них необхідні умови: тепло, світло, повітря, вода, ґрунт, поживні речовини.

Для одних організмів необхідні умови для життя є в лісі, для інших — на луках, у водоймах.

Ліс, лука, прісна та морська водойми — це природні угруповання.

Природні угруповання складаються з організмів, які перебувають у міцному взаємозв'язку між собою і навколишнім середовищем.

Ліс — це природне угруповання, у якому на великих ділянках землі ростуть дерева й інші рослини. Серед рослин лісу живуть різноманітні тварини, гриби, бактерії.

Рослини в лісі пристосувалися до сумісного життя, яке проявляється в певному розташуванні різних груп рослин.

- ▶ Організми живуть там, де для них є сприятливі умови:... Для одних організмів це ліс, для інших - луки чи водойми.
- ▶ Взаємопов'язані

ТЕКСТИ про людей з інвалідністю

У своєму оточенні ти можеш побачити людей, різних не лише за зовнішнім виглядом, характером, культурою, звичаями, мовою, а й з певними порушеннями стану здоров'я. У когось вади зору, у когось — слуху, хтось пересувається на інвалідному візку... Це люди з особливими потребами. До таких людей потрібно проявляти милосердя, доброту, чуйність, тобто бути **толерантними**.

Толерантність — це терпимість та повага до людей, які відрізняються від тебе способом життя, поведінкою, світоглядом.

Дмитрику, у нашому класі буде навчатися хлопчик Олесь, який пересувається на милицях. Давай будемо піклуватися про нього.

- ▶ У твоєму оточенні є різні люди не лише за зовнішнім виглядом...
- ▶ Щодня ти зустрічаєшся з різними людьми

Це люди з інвалідністю. До них треба ставитися уважно, треба допомагати їм.

Маємо піклуватися про нього...

ТЕКСТИ знані українці ...

Цікаві факти

Юрій Лисянський — перший український мореплавець. Разом з Іваном Крузенштерном першим здійснив навколосвітню експедицію і відкрив один із Гавайських островів, що сьогодні носить його ім'я.

2 Прочитай текст.

О десятій годині вечора судно «Нева» сіло на корáлову мілину́. Лисянський вирішив відвідати найближчий острів. Там було безліч неляканої, майже свійської птиці й тюленів, які не звернули на прибульців уваги. Капітан написав листа про відкриття острова і закопав його разом із пляшкою.

- Яку назву мало судно, на якому подорожував Юрій Лисянський?
- Яких тварин побачив мандрівник на острові?
- Як ти вважаєш, чому капітан закопав листа?
- Пофантазуй, що могло статися далі. Склади розповідь.
- Як ти уявляєш судно «Нева»? Намалюй.

ТЕКСТИ про історичні події

На території нашої країни перші школи були засновані в Києві князем Володимиром Великим понад тисячу років тому. Школи були утворені при церквах, а вчителями було освічене духовенство. У школах учили читати, писати та рахувати.

Школи, схожі на сучасні, на території нашої країни з'явилися в 1382 році. У них навчали різноманітним ремеслам.

Шкільне життя в сучасних школах цікаве й насичене різноманітними подіями. У школах є свої традиції: звичаї, обряди, відзначення певних свят і подій.

- ▶ Перші школи на території нашої країни заснував князь Володимир Великий. Це було дуже давно /понад тисячу років тому.
- ▶ навчали різноманітних ремесел

ТЕКСТИ

162. 1. Прочитай текст. Який внесок у розвиток культури зробив Ярослав Мудрий?

У 1037 році в столиці Київської Русі **спорудили** прекрасну кам'яну будівлю з чудовими мозаїками і фресками. Це був собор Святої Софії. Саме в ньому й **розмістив** Ярослав Мудрий свою першу книгозбірню, яка налічувала багато цінних священних і богослужбових книг.

Бібліотеку постійно **поповнювали** подарунки правителів європейських країн — книгами в розкішних окладах, прикрашених золотом і дорогоцінним камінням.

ТЕКСТИ

кілька тем

Барабан (бухало)

Пізніше з'явилися кобза і бандура. Народні кобзарі оспівували героїчну історію українського народу. Великим Кобзарем називають видатного поета й художника Тараса Шевченка.

Заспівай пісню Якова Степового на слова Тараса Шевченка «Зоре моя вечірняя» в помірному темпі. Зверни увагу на ліги. Вони означають, що склад розспівується на кілька нот. Заспівай за нотним записом.

2. Розкажи, як за горою
Сонечко сідає,
Як у Дніпра веселочка
Воду позичає.

3. Як широка сокорина
Віти розпустила...
А над самою водою
Верба похилилась.

Які засоби музичної виразності використав композитор, щоби передати почуття поета?

Цю поезію Шевченко написав, перебуваючи на засланні. Усі твори цього періоду життя поета сповнені суму. Розглянь

ТЕКСТИ визначення !!!

Голосування — процес прийняття рішення групою людей, при якому загальна думка визначається шляхом підрахунку голосів членів групи. Під час голосування потрібно усвідомлювати, що твій вибір може вплинути на інших осіб.

Довіра є обов'язковою умовою співпраці, адже самоврядування довіряє обраним особам виконувати рішення. Учні й учениці можуть запропонувати самі взяти на себе такі обов'язки. Бажано, щоб обов'язки щодо облаштування шкільного життя мали всі учні. Роботу лідерів класу та виконавців окремих доручень клас оцінює за результатом їхньої роботи.

ТЕКСТИ

• Що таке *цінність*?

Створені людством протягом історії цінності називаються **культурою**.

Процес створення чогось, що подобається іншим людям, називають **мистецтвом**.

Люди цінують митців за те, що вони створюють неповторні пам'ятки.

Найкращою скульптурою світу вважають Венеру Мілоську — мармурову статую давньогрецької богині краси та кохання (1). Найбільш відомою картиною світу є «Мона Ліза», яка була написана італійським художником Леонардо да Вінчі (2). Однією з величніших архітектурних

Біографічні довідки

Ліна Костенко

Свої перші вірші вона надрукувала ще під час навчання у школі, коли їй було 16 років. Ліна Костенко — автор багатьох віршів, поем. Значну кількість своїх віршів вона присвятила дітям.

Твори поетеси перекладено англійською, білоруською, естонською, італійською, німецькою, словацькою та французькою мовами.

Біографічні довідки

Іван Франко народився в селі Нагуєвичах в Галичині в сім'ї коваля. Хлопчик ріс допитливою дитиною, у нього виникало безліч запитань, з якими звертався до дорослих. Він залюбки допомагав батькам по господарству, любив і розумів природу. Мати Івася гарно співала. З її голосу хлопчик запам'ятав багато народних пісень. Навчання в школі розпочав у шість років. Учився добре, оскільки

від природи був здібним і мав надзвичайну пам'ять.

Для дітей написав чимало казок та оповідань. Одна з його найвідоміших збірок казок — «Коли ще звірі говорили».

ТЕКСТИ місця і міста

Цікавинки зі скриньки!

- ✦ Найбільший в Україні тризуб поставлений в Івано-Франківській області. Він зроблений із білого каменю на схилі гори в 1992 р. Під гербом викладено рік і слово *воля*. На його встановлення використано дві вантажівки каменю.

ТЕКСТИ

ДІЗНАЄМОСЯ ПРО ТЕКСТОВІ РЕДАКТОРИ

Із часів виникнення писемності робота з текстами стає важливою складовою діяльності людей. У давнину переписуванням текстів займалися писарі. З винайденням друкарського верстата, потім друкарської машинки процес створення документів прискорився, а з появою комп'ютера — значно полегшився.

Перший буквар — визначну пам'ятку східних слов'ян — видав у Львові в 1574 році першодрукар Іван Федоров. Першу друкарську машинку було розроблено понад 300 років тому в Англії. Щороку 1 березня відзначають День друкарської машинки.

ТЕКСТИ

імена

- Прочитайте вираз. Як ви його розумієте?

Усе на світі боїться часу,
але й час боїться єгипетських пірамід.

Вистави за творами англійського письменника *В. Шекспіра* є найпопулярнішими у світі. Для українців найвидатнішим поетом є *Т. Шевченко*. Його вірші читають уже майже 200 років. Серед найкращих танців, музики і фільмів однозначний лідер відсутній.

ТЕКСТИ завдання

ПОДАРУНКОВІ ПРИКРАСИ

Завдання: виготовити на власний розсуд прикраси з дроту для подарунків друзям або близьким.

Підготуй: шматочки гнучкого дроту різної довжини та кольору, плоскогубці, круглогубці, за необхідності — різнокольорові нитки, намистини тощо.

ТЕКСТИ

Читаючи книжки, журнали, ми звертаємо увагу не лише на текст, а й на зображення, що в них зустрічаються. Це можуть бути малюнки, фотографії, схеми, креслення тощо.

Зображення, які супроводжують текст, зазвичай називають ілюстраціями. Ілюстрації можуть не лише пояснювати, а й доповнювати зміст тексту. Вони дозволяють краще уявити героїв, події. Ілюстрації в підручнику допомагають краще зрозуміти навчальний матеріал.

Тексти ЗАДАЧІ

489. Щоби прийняти ванну, людині потрібно 100 л гарячої води, а щоб помитися під душем — 20 л. На скільки менше літрів гарячої води використовує одна людина для приймання душу, ніж для ванни? Обчисли економію води для сім'ї із трьох осіб. Для підігріву води використовують електроенергію, газ, дрова, вугілля, які дорого коштують. Природні копалини треба берегти.

Із дорослими обчисли ваші затрати води й можливу її економію.

Тексти ЗАДАЧІ

5 А. Розв'яжи задачу.

Мама заплатила за пакет борошна 15 грн, за пакет цукру — 20 грн, а за бублики стільки, скільки за борошно і за цукор разом. Яка вартість усієї покупки?

Б. Заміни в умові задачі число 15 на число 17. Склади вираз на три дії та обчисли його значення.

6 Після купівлі букета ромашок за 37 грн в Олега залишилося 56 грн. Скільки гривень було в Олега спочатку?

15 грн - борошно.

Олег купив букет ромашок за 37 грн. У нього залишилось 56 грн.

Тексти ЗАДАЧІ

54. На свято Івана Купала через вогнище стрибнуло 9 пар юнаків і дівчат і ще окремо 8 юнаків. Скільки всього молоді стрибнуло через вогнище? Вибери з-поміж наведених виразів правильний варіант розв'язання задачі. Обчисли.

$9 + 8$ $9 + 2 + 8$ $2 \cdot 9 + 8$

ПРАВОПИСНІ ПРОБЛЕМИ

▶ старий / новий

- ▶ передавання іншомовних імен, прізвищ
- ▶ г/ґ, х , в/у (Волт Дісней, Хенвей, гештеґ/гештег
- ▶ пів-
- ▶ проЄкт
- ▶ ТОП-10
- ▶ Закінчення (сайта/У, коридора/У, барельєфа/У)

ПРАВОПИС

— Про життя та цікаві пригоди оленяти Бембі ти можеш дізнатися з мультфільму Уолта Діснея або ж прочитати книжку Ф. Зальтена «Бембі».

Презентуй свій проєкт соцмережі перед однокласниками.
Складіть ТОП–10 найцікавіших ідей.

Соціальні мережі покликані зближувати людей. Використовуй їх для власного розвитку і самовдосконалення.

Правописне відмінювання чоловічих прізвищ

48. 1. Прочитай і відгадай загадку.

Гриць дивується, питає,
що за пташка так співає:
як горобчик, цвірінчить,
мов сорока, скрекотить? (За Василем Шаройко).

Все небо синє-синє, аж темне, і на ньому без кінця і краю зірок насипано. А між ними ясний ріжок молодого місяця.

Аж тут Юрчик вискочив з двору. Кричить:

— Гей, Катрусе, це ти?!

— Я.

— Що ти робиш?

— Загадки пригадую.

— Загадки пригадуєш? — Юрчик підбіг до Катрусі,

Правописне

Глочку горобини, яка б нагадувала про чарівну осінь, можна виготовити за допомогою об'ємної аплікації — барельєфу.

Авторське право. Безпечна робота в Інтернеті

Чи можна використовувати інформацію, знайдену в Інтернеті, без дозволу автора?

Будь-яка інформація в мережі Інтернет має автора. Якщо необхідно використати текст, світлину, малюнок чи музику з інтернет-джерел, обов'язково потрібно вказати адресу вебсторінки, з якої взято інформацію. Так зберігають авторське право на цей матеріал.

Правописне
НАЙКРАЩІ

Кращі друзі

Пасивні конструкції

З усіх машинок, зліплених тобою та твоїми друзями, можна створити чудовий автопарк для різноманітних ігор.

Пригадай, що можна назвати тілом.

Будь-який об'єкт природи або предмет, виготовлений людиною, називають **тілом**. Тіла бува-

Пасивні конструкції

Ми отримуємо інформацію з різних джерел. Вона не завжди буває правдивою. Тому потрібно ретельно перевіряти отриману інформацію, адже вона впливає на прийняття нами рішень. Таким чином, щоб допомогти нам прийняти правильне рішення, інформація повинна мати певні властивості.

За час існування людей на землі ними було створено стільки цікавих мистецьких творів і технік їх виконання, що можна щодня опановувати нові і нові. Винайдений у Китаї папір здавна

Точність слова

слідкувати - йти слідом; треба стежити, спостерігати

Люди здавна піклувалися про свою оселю. Слідкували, щоб у ній було охайно та чисто, щоб усі речі були на своїх місцях. Наприклад, паперові документи часто зберігають у файлах — тонких пластикових пакетах-обкладинках. Зошити, листівки, малюнки можна упорядкувати по папках — тоді їх легше знайти.

ПОРАДИ ЩОДО ДОГЛЯДУ ЗА ДОМАШНІМИ ТВАРИНАМИ

- 1) Облаштуй домашньому улюбленцю своє місце (домівку).
- 2) Правильно годуй його, давай свіжу воду.
- 3) Слідкуй за чистотою, прибирай.
- 4) Спілкуйся з ним і люби його.

Точність слова імпонує ... подобається

Українська абетка: звуки та букви

6. Прочитай вірш. Подумай, які почуття він у тебе викликає.

Моя Україна — це пісенька мами,
Розлогі лани колосяться хлібами,
Вишневі садочки, лелеки на хаті.
Купають ставочки хмарки пелехаті.
Моя Україна — то мамина ласка,
Червона калина, бабусина казка.
Це соняхи в цвіті, горобчиків згряя...
Я кращої в світі країни не знаю.

Л. Савчук

Я і текст

Чи імпонує тобі вірш? Які вислови в ньому тобі подобаються найбільше? Прочитай із ніжністю в голосі частину вірша, позначену блакитною рисою. Розглянь малюнки. Прочитай рядки, які відображають їхній зміст. Якою ти уявляєш Україну?

Точність слова

поширюється вірус, інформація, розповсюджуємо те, що можна взяти в руки

- 1) Висота айсберга над водою становить 112 м, а під водою — на 544 м більше. Яка загальна висота айсберга?
- 2) До супермаркета привезли 235 батонів і 144 хлібини. Скільки всього хліба привезли до супермаркета?
- 3) За день у супермаркеті продали 128 хлібів і батонів. Скільки хліба залишилося в магазині?

Через інтернет можуть поширюватися **вірусні програми**. Вони псують файли, знищують дані на диску тощо. Комп'ютерні віруси здатні утворювати свої копії та розповсюджуватися, як хвороба. Саме тому вони й отримали таку назву.

Точність слова

усмішка від УСМІХ, посмішка від ПОСМІХ

1 На якому малюнку зображено дітей, які спілкуються? Поясни свою думку. Як ти вважаєш, що таке культура спілкування?

- Яких правил дотримуються діти під час спілкування?

Дивляться в очі одне одному, доброзичливо посміхаються, слухають одне одного, говорять по черзі, не підвищують голос, доцільно використовують жести.

Точність слова викликає... Що ти відчуваєш

Які почуття викликала в тебе чарівна музика? Обери потрібні слова:

радість, сум, злість, спокій, ніжність,

Люди здавна піклувалися про свою оселю. Слідкували, щоб у ній було охайно та чисто, щоб усі речі були на своїх місцях. Наприклад, паперові документи часто зберігають у файлах — тонких пластикових пакетах-обкладинках. Зошити, листівки, малюнки можна упорядкувати по папках — тоді їх легше знайти.

Точність слова

познайомились з Олею, ознайомились з темою

Познайомся ще з однією дитячою пісенькою
за посиланням на сайті <https://is.gd/G1tkkE>
або QR-кодом.

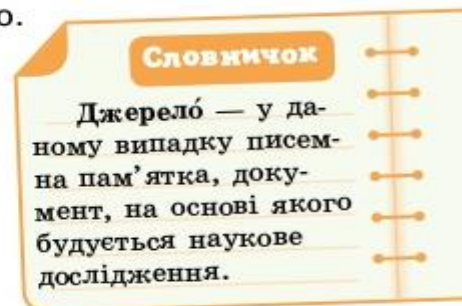
Після відкриття Америки європейці познайомилися
з каучуком. Понад 300 років тому один французький
учений запропонував використовувати його для сти-
рання. Ще через сто років придумали, як зробити

Точність слова навколишній світ - довкілля. У цьому випадку

Моделювання використовують для пізнання оточуючого світу, створення об'єктів із заданими властивостями, визначення наслідків впливу на об'єкт і прийняття правильного рішення. Реальному об'єкту може відповідати кілька моделей, і навпаки.

Дізнайся, звідки ти можеш отримати
відомості про пам'ятки рідного краю.

Все зробив історик вправно,
все читав і розглядав.
І завзято та докладно
нам історію писав.
Що ж йому допомогло?
Історичне

Точність слова

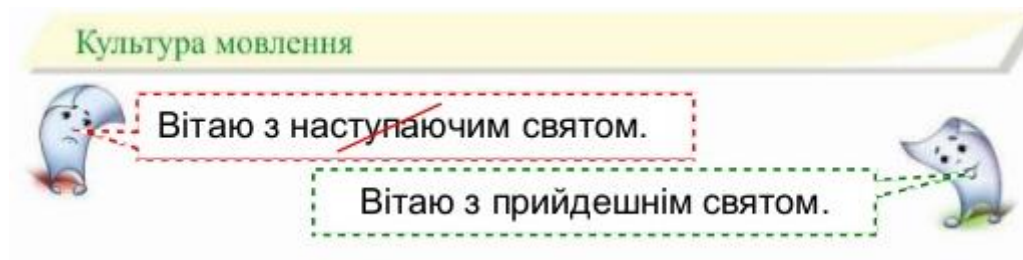
накачана - наpomпована, наповнена

вирази - в математиці, вислови

Матеріали та обладнання: склянка з водою, дві склянки з гарячою водою, накачана повітрям кулька, скляні кришки, порожня сірникова коробка, скляна посудина, соломинка, термометр.

- 2.** Розподіліть між групами наведені слова і вирази. Обговоріть їхнє значення (можна скористатися словниками, інтернетом). Поділіться знаннями з товаришами.

Точність слова

Точність давай пограємо ПОГРАЙМО у футбол

23. Дизайн і соцмережі

Сварка на сковороді

Якось на кухні чарівниці було надзвичайно шумно. Наближався день народження господині, тому посуд і їжа хотіли приготувати чарівниці ранковий сюрприз.

— Давайте приготуємо їй святковий сніданок, — запропонувала миска.

Точність слова відсутній хтось, рулетки нема

Це цікаво

Якщо нам потрібно виміряти довжину кривої поверхні, наприклад м'яча, а рулетка відсутня, то можна використати нитку. Після того як виміряли об'єкт ниткою, прикладаємо її до метра й дізнаємося довжину об'єкта.

З чого починається дружба? Напевно, з посмішки, веселого настрою, спільної гри, справ, захоплень. Друг чи подруга завжди підтримає. Разом із друзями, пліч-о-пліч, легше працювати. Можна мати безліч різноманітних цікавих іграшок та книжок, але гратися самому нецікаво.

Точність слова знання здобуваємо, уява/ уявлення

- 1 Зображення об'єктів дають уяву про їхній зовнішній вигляд. Але людина не завжди може побачити об'єкт. Наприклад: спо-

Із покоління в покоління люди передавали отримані знання. Згодом систему знань, нагромаджених людством, назвали **наукою**, а людей, які займались дослідженнями, — **ученими**. Учені намагалися знайти відповіді на безліч питань.

Точність слова бажаючи - охочі, всі

Блог — це електронний щоденник, який веде автор і який можуть переглядати всі бажаючи.

Підсумуй свої знання

- Людина вивчає природу, щоб отримати нові знання й використати їх для збереження довкілля, власного здоров'я та поліпшення свого життя.

- ▶ Пароніми
- ▶ Молдавани? Пекин?
- ▶ Баштовий годинник - вежовий
- ▶ Співробітник туристичної фірми - працівник ...
- ▶ Спеціаліст - фахівець
- ▶ Вираз/ вислів - вираз у математиці
- ▶ Відредагувати - зредагувати
- ▶ Під відкритим небом - просто неба
- ▶ Цього року/ того року
- ▶ Давальний відмінок - ові/еві

- ▶ Велика / мала буква
- ▶ Інтернет
- ▶ Інтернет-ресурси...
- ▶ Правило дев'ятки
- ▶ Родовий відмінок (сайта)

БІОГРАФІЧНІ ДОВІДКИ

Нема алгоритму

Коли, де народився

батьки

освіта

твори

Трагіка!!

- ▶ Ім'я
- ▶ Ім'я і по батькові
- ▶ По-різному
- ▶ Банк біографічних довідок (Біографічне товариство, долучати студентів-філологів)

Що треба поліпшити

- ▶ інформацію про Україну (області, регіони, великі міста, гори, ріки, сусіди!, свята, звичаї!! Наші та у світі тощо);
- ▶ осучаснити тексти (прислів'я, приказки, вірші);
- ▶ розширити тематичний блок цілей сталого розвитку (вода, ліс, енергія, сміття, пластик, скло, зміна клімату + ОЩАДНІСТЬ)
- ▶ Завдання про рослини, дерева,
- ▶ Родини, місто, село... СУЧАСНІ
- ▶ Волонтерська робота
- ▶ Подорожі
- ▶ Україна і світ. Українці у світі

П О Р А Д И

АВТОРАМ

- ▶ Дбайте про «олюднення» своїх текстів
- ▶ Уникайте стилю ХХ ст. і «зливайте воду» з текстів
- ▶ Опрацьовуйте запозичені тексти
- ▶ Ретельно перевіряйте факти !!!!!
- ▶ Постійно омолоджуйтеся і йдіть попереду учнів

РЕДАКТОРАМ

- ▶ ПЕРЕВІРЯЙТЕ ФАКТИ, ЗАДАЧІ !!!
- ▶ ЗВІРЯЙТЕ ОФІЦІЙНІ ТЕКСТИ
- ▶ Оживлюйте тексти
- ▶ Виправляйте пасиви (українці - активні), кальковані конструкції - на українські
- ▶ пропонуйте питомі українські слова

ПОРАДИ ЕКСПЕРТАМ

- ▶ Уявіть себе учнем/ ученицею і його світ навколо.... Всі хочуть радості й задоволення. Від читання підручника **особливо**.
- ▶ Рахуйте слова, речення (учнів не можна перевантажувати).
- ▶ Читайте тексти вголос - відчуєте (або ні) - ритм, мелодику, людяність...
- ▶ Сумнівайтесь у фактах - автор міг не перевірити їх !!

**МИ ЗУМІЄМО.
РАЗОМ НАМ ВДАСТЬСЯ.**

► **yaraprykhoda@gmail.com**

ДЯКУЮ ВАМ